

SAMBAND

No. 53.   Sept.   1912.

“Samband”, — fortsættelse af kvartalskriftet Valdris Helsing — udkommer hver maaned, er tilegnet bygdela-gbevægelsen og vil søge at fremme bygdela-gens formaal og arbeide for deres fremgang og trivsel. Abonnementspris, \$1.00 aaret; enkelte hefter 10 cents hvert.

Udgives af SAMBAND PUBLISHING ASSOCIATION, 322 Cedar Ave., Minneapolis, Minn.

Bestyrer og redaktør:

A. A. Veblen.

ISSUED MONTHLY AT MINNEAPOLIS, MINN.

Entered as second-class matter December 5, 1910, at the post office at Minneapolis, Minn., under the Act of March 3, 1879.

School Furniture

— and —

Supplies for Schools and Colleges

At Wholesale

School Desks, Office Furniture, Teachers Desks, Chairs, Blackboards, Crayon, Erasers, School Exercise and Drawing Papers, Ink, Pens, Pencils, Maps, Globes.

Everything Needed
in the School Room
Furnished Promptly

We are the largest school supply house in the northwest, and carry a complete line of school furniture and supplies. We guarantee all goods.

Write for Copy of Our Catalog.

Address

Northwestern School Supply Co.

I. A. Thorson, Pres.

717-719 Hennepin Ave., - Minneapolis, Minn.

Samband

(continuation of Valdris Helsing)

is a monthly magazine devoted to old country folk-lore, tradition, and history, and historical and biographical sketches from the Norwegian settlements in America. It is especially dedicated to the bygdslag movement among Americans of Norwegian origin or descent, and seeks to further the growth of the bygdslag societies and the attainment of their aims and objects.

Subscription price, \$1.00 a year.

Single copies, 10 cents.

Published at 322 Cedar Ave., Minneapolis, Minn., by the Samband Publishing Association.

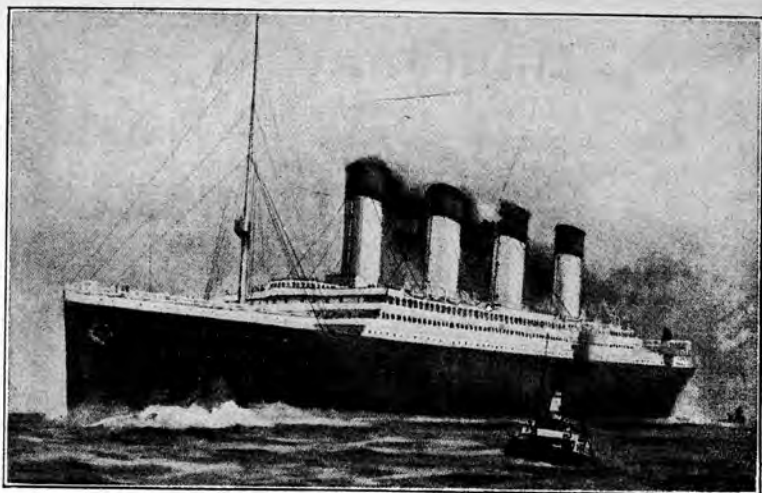
Manager and editor:

A. A. Veblen.

Indhold af No. 53, September, 1912:

	Side.
Hørveslægtens poetiske trekløver. Dr. O. E. Hagen...	393
Rock Prairie. XI. Dr. J. S. Johnson	409
Enighed gjør stærk. Prof. A. E. Egge	404
Nogle træk fra nybyggerlivet i skogen. S. G. Mogan	406
Hulebaken. Torgeir Magistad	415
Numedølsponierer i Clayton og Fayette County, Iowa.	
G. Gregerson	421
Skisser fra Mexiko. B. L. Wick	429
Kantate til Norges hundreaarsfest. Wilhelm Pettersen	435

Vi tillader os at kalde vore læseseres opmærksomhed hen paa avertissementerne. De er fra paalidelige firmaer alle sammen og at stole paa. Nævn "Samband" naar du svarer paa dem.

The White Star Line

indbefatter
Verdens største, fineste og mest moderne indredede Dampskib

OLYMPIC

45,000 Tons—882 Fod lang.

ADRIATIC, BALTIC, CEDRIC, CELTIC,
fra 21,000 til 25,000 Tons.

Ligesaa de store nye og godt likte Dampskibe

LAURENTIC og MEGANTIC.

EKSKURSIONER AFGAAR:

Seiler:

TEUTONIC.....Lørdag 7de Sept
OLYMPIC.....Lørdag 7de Sept
CYMRIC.....Tirsdag 10de Sept
CELTIC.....Torsdag 12te Sept
LAURENTIC.....Lørdag 14de Sept
MAJESTIC.....Lørdag 14de Sept
ADRIATIC.....Torsdag 19de Sept

Seiler:

CANADA.....Lørdag 21de Sept
OCEANIC.....Lørdag 21de Sept
ARABIC.....Tirsdag 24de Sept
BALTIC.....Torsdag 26de Sept
MEGANTIC.....Lørdag 28de Sept
OLYMPIC.....Lørdag 28de Sept
CEDRIC.....Torsdag 3die Okt

Uovertrufne Bekvemmeligheder paa 3die Plads.

God og tilstrækkelig Mad serveres paa Borde dækkede med hvide Bordduge. Smaa, fine Rum for 2 eller 4 Personer, som kan reserveres og erholdes, hvis Rummets Nummer paafores Billetten.

Hvide Stjerne-Liniens billigste Biletpriser til og fra Skandinavien, samt andre nyttige Oplysninger om Reisen erholdes gratis, hvis man henvender sig til

O. E. BRECKE.

NORTHW. PASSENGER AGENT

119 & 121 SO. 3RD ST., - MINNEAPOLIS, MINN.

Samband.

No. 53

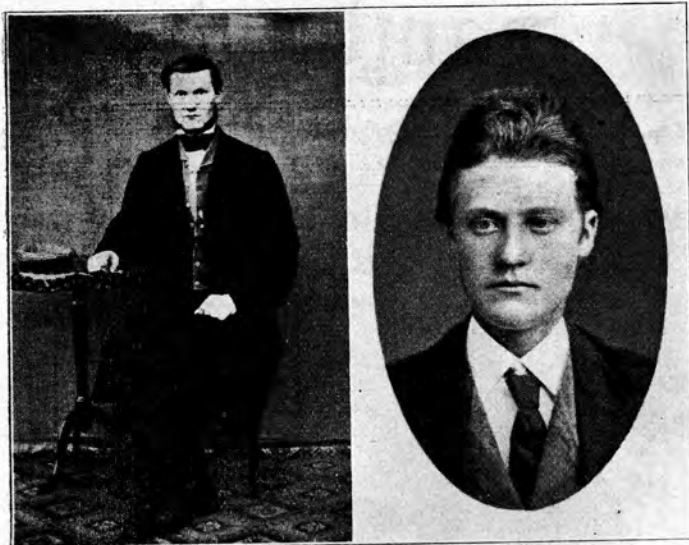
September

1912

Hørvesflægtens Poetiske Treklover,
Nordberget i Skiaker.

Sylvester Sivertsson,
1809—1874

Sigurd O. Sivertsson,
1843—1880

Martin P. Odegaard,
født 1863

O vis ingenii! Cic.

Urdsongis sang i friheds morgenrus,
Da Norge, vaagnet, seklers lænker brød;
Hans stolte kvad til stærke toners brus
I høie Nord fra tusind hjem gjelød.
Nu kneiser ham, hvor nornen til ham tren,
Ham harpen gav, en vældig bautasten.
Dog seklets aar med utaks løn hengled,
Og skaldens grav nu ingen mere ved.

Paa ættens skjold end sees indgravet staa
En ætlings navn, en skald med sagnarøst;
Han maned glemte sagn fra mindets vraa
Og blotted tidens skjæve aand og brøst.
Nu blunder han i Danas moderskjød,
Hvor mandig færd ham hædersbane brød.
Men var en harpe stemt til dyd og gavn,
Da sikkert nævnes maa vor Sigurds navn.

Nok én. I løn og bly, dog ofte end,
Han lyrens vemodstemte strenge slaar;
Men Skulda lytter huld dog til sin svend
Og lønlig fletter laurbær om hans haar.
Fat mod da, ven, og dristig slaa til lyd!
Fik du ei aandens arv til gavn og fryd?
Hvad om et haab os brister, fler forvist,
Naar tusind vinker os og lokker hist!

Nordberget

Tillykke, gamle Nordbergs fagre grænd!
Du prydet staar i Sagas mindehal;
Ved seklets byrd der udgik fra din lænd
En aandens adel, som dig glæde skal;
En hellig offerflamme blev da tændt,
En glød, som der man før ei havde kjendt;
Og endnu feirer mindet grændens ry,
Da den var aandrig fromheds bo og ly.

URDSONGIS.

Han sad i urens vilde ly
 Og ammed drømmesyner,
 Og urolds heltedaad og ry
 Ham gjennom aanden lyner;
 Hans hyrdekjæp blev galdrestav,
 Og fossens dur et tonehav
 Med tusind tryllesyner.

“Hvi manes jeg dog stedse hid,
 Hvor jættekræfter stønne?”
 En norne kvad: “Du, yngling, vid,
 Her, her, hvor vande drønne,
 Her er et saga-adlet sted,
 Her er en skaldeviet fred,
 Og her, bo diser skjønne.

“Men her var rædsom leg engang,
 Da Thor og jøtner strede,
 Da fjeldet steg fra dalens vang
 Halvtusind favne nede,
 Og fossen faldt med dumpe drøn
 Fra sjoen* bagom dunkelgrøn
 Til kvislens dybe rede.

“I sjoen vil man set der skjød
 En lindorm tidt fra bunde,
 Saa grum, saa fæl og luerød,

* Indesluttet dybt Fjeldvand.

Som trolde red iblunde;
 Det var og jøtunmørs lyst ●
 At tumle paa dens klamme bryst
 Og faa et ridt saalunde.

“Her tingsted var for Jøtunheim
 Til julefest og gilde.
 Da bød man Thor fra Asaheim
 Engang til bryllupsgilde;
 Det var nok jøtunættens pyrd,
 Man her, til jøtunkongens fryd,
 Med pragt formæle vilde.

“Og skjæmtestev der vanked tidt,
 Thi kvad de allesammen:
 ‘Mon Asathor vil danse lidt
 Til jøtners lyst og gammen?
 Det er nu saa en bryllupsskik,
 Af mjød er Thor alt paa en prik
 Saa luerød i kammen.’

“Da kvad vel Thor et lystigt ord,
 Mens jøtner kvak i sæde:
 ‘Mig lyster nu ved bryllupsbord
 At brudedansen træde.’
 Saa sagt han fast om gygen greb,
 Hun ham i skjæg og hage kneb, —
 Den dans vil ingen smæde.

“Og bord og bænke tog paa sprang
 I dansens vilde sprunge,
 Og jøtunmør sprat og sprang,

Og jættehyl mon runge;
 Fra Bænkehø til Glittertind
 Og Aursjofly — de for som vind, —
 Hvem kan den dans besjunge?

“En rædsom frygt dem nu betog,
 De vips i kavet svunde;
 Kvad Thor da kaad: “Kom, ækle drog,
 Til brudedansens runde!”
 Da skar et lyn, og funker sprang,
 Og fjeldet brast, og — kløften trang
 Med ur man siden funde.

“I skumraak ormen med sit tog
 Man saa i slugget glide,
 Men Thor høit over kløftens krog
 Med løftet hammer skride.
 Til fred han vied Jötunheim
 Og slog det saa til Mannaheim, —
 Saa vil man det nu vide.

“Og gode alfer bød han bo
 I disse fagre dale,
 Og Audbergsklev* blev tempelbo,
 Hvor diser finde svale,
 Hvor norner bo i guders vang,
 Hvor Sagas fryd er skaldesang
 Og mandevid og tale.”

* Oldnorsk, Audhberg, udtalt Øidberg.

Saa nornen kvad. Han, Sagas søn,
 Knap nok nu aande kunde.
 Da traf ham nornens blik i løn,
 Og hun ham kvad saalunde:
 “Urdsongis! Hør dit skaldenavn
 Fra Urdas mund! I Sagas favn
 Du voxte, bo og blunde!”

Og nornen vied ham til skald,
 Ham harpen gav ihænde;
 Og vid og bragd for høie kald
 Hun mon ham rigt tilkjende.
 Saa kaldte hun en fylgje god
 At vogte vel hans gang og fod
 Medsammt lysalfer trende.

Du, Nordens Pindar, nys man brød
 En bauta til dit minde
 Fra Audberg-granitklippers skjød,

Som slægter skal paamine.
 Did dalens sønner stevne hen
 Og skue friheds stærke ven
 I dybe runers sinde.

I mindets stemme, hædersglands,
 Der er en vestalkjerte,
 Som eier kraft og daadrig sands
 Og heltemod i smerte.
 Det lys bestraale fjeld og dal
 Og lune hjem og kampens val,
 Det længselssvangre hjerte!

Urdsongis, norneadlet skald,
 Med bautakronet isse!
 Du storm-omsust og uden tjald
 Skal kneise stolt tilvisse;
 Om slægter komme, slægter gaa,
 Din skaldery skal dog bestaa
 Og aldrig dø blandt disse.

Rock Prairie.

XI.

Af Dr. J. E. Johnson.

Jeg havde tænkt at skrive nogle faa korte biografiske skitser, men der bliver nok kun lidet af med det. For en ting, saa læses dette af kun yderst faa som vilde ha nogen interesse deri, og for det andet mangler jeg de nødvendige data. Jeg havde forresten aldeles ikke tænkt mig til at skrive om denne eller hin, som muligvis kunde ha arvet en stor gaard, og paa den vis blevet fuld og rig, eller om de som ved sjælefortærende slid

og knibende pengegridskhed maatte ha tilvendt sig anseelig mammon, eller om de som har de største og gjildeste huse, alt af hvilket slet ikke interesserer mig. Det er forresten en kilden jeg at vælge nogle faa personer og skrive et lidet løbetsløb om dem, man faar sig fiender nok uden at skabe dem med forsæt. Jeg havde dog tænkt at nævne i forbigaaende, idet jeg skriver om pionerer, saadanne som ogsaa var pionerer paa andre omraader end rydningsarbeidet. Jeg har allerede nævnt Rittel Rostad, ikke alene som den første af Rock Prairies sønner, men blandt de aller første fra de norske nybygder her tillands, til at studere den medicinske videnskab. Jeg tror endvidere at dette er første gang han nævnes i denne forbindelse i alt det som er skrevet om norske sættelmenter i Amerika. Han studerte i Chicago, hvorhen han reiste foruden anden foruddannelse end hvad han havde erholdt i common skolen. Christian Tollefsrud var egentlig den første banebryder. Han studerte først ved den akademiske afdeling af Beloit College, og siden ved statens normalskole i Whitewater. Han var den første af bygdens sønner til at komme sig langt nok frem paa til at være lærer. Han reiste senere til Iowa hvor han i mange aar har været i bank forretning i Rolfe, Ia. Han maa uden forbehold siges at være en af Rock Prairies sønner som bygden trygt kan være stolt af. Den næste til at følge i hans fodspor var Ole N. Waglie. Han begyndte ved normal skolen i Whitewater, og endte ved statens universitet i Madison. Han var derefter i endel aar principal ved forskellige højskoler, og da han blev træet af dette, blev han apoteker i Newton, Iowa. Han og Tollefsrud var et meget kjæft par, at begynde med. Selv var jeg vist nummer tre. Jeg var først fire aar ved Beloit College og siden fuldbendte jeg mit kursus ved Michigan statsuniversitet i Ann Arbor, Mich. Under de aar som jeg var ved Beloit College, besøgte flere af bygdens opvoksende gutter den akademiske

afdeling af colleget. Iblandt disse kan nævnes Galvor N. Waglie, Paul S. Berge, Oluf og Luther Ingebrigtsen, (Klostergutterne), Rittel Gaugen, Hendrick D. Nime og Erik Cleophas, . . . En vinter var næsten alle disse der paa en gang, saa at vi havde en nok saa anseelig koloni af norske studenter, som alle arbejdede haardt, men havde det ogsaa lidt lystigt iblandt. Af de ovennævnte er Berge bankør i Jackson, Minn., Gaugen, en bror af kongresmand Gaugen, er i forretning i Pelican Rapids, Minn., og har været mindst to gange medlem af statens legislatur, Nime er i forretning i Dell Rapids, Syd Dakota, Waglie i Drfordville, Wis., og Cleophas bor i Beloit, Wis.

Paa denne tid, da vi norske bondegutter holdt paa at lære de første drag af Latin, eller at „x“ havde en ukjendt værdi men dog godt kunde være værd to „y'er,“ var tiderne ikke saa svært gode. Folk havde heller ikke endnu blevet vant til at ha det saa svært flot, og vi boede ogsaa derfor nok saa simpelt. De værelser vi leiede var absolut bare for alt som kan kaldes hygge, ikke at snakke om luksus. Der fandtes ikke tæppe paa det nøgne furugulv, papir paa de plastroede vægge, eller gardin for vinduet. Vort møblement bestod helt og holdent i et simpelt furubord, en kjøkken stol, en liden ovn og sengen. Madstellet forrekkede vi selv, og da kan man snart tænke sig omtrent hvorledes spisejeddelen lød. Vi ansaa det heller ikke under vor værdighed at gjøre saadanne smaa „jobs“ som vi kunde jnuse op paa en Lørdags eftermiddag eller i vore fritimer eller, naar der kunde fortjenes en ekstra kvart. Prof. Peter Hendricksen, han som senere var redaktør af Skandinaven, var paa den tid professor ved colleget, og var vor alles gode ven og raadgiver. Hans interesse i de norske studenter ved colleget er endnu ikke udslukket, thi hver gang han besøger St. Paul titter

han indom hos mig, og spørger efter de andre gutter som han ikke har hørt fra.

Jeg vil saa lov at takke Sr. Mogan for Galvor Stordofs biografi, som var meget fuldstændig og god. Der er især to Rock Prairie gutter som burde nævnes i denne forbindelse. Den ene er Galvor L. Skavlem af Janesville, Wis. Hans far var en af de som kom over i „Amelia“ i 1839, og blandt bygdens første jettlere. Endvidere en meget intelligent og høist agtværdig mand. Skavlem har aldrig haft anden skoleuddannelse end common skolen — og den som han har erhvervet sig selv. Men, han begyndte tidlig som ung farmergut at læse bøger som kun læses af faa. Og han købte bøger og læste dem grundigt, indtil han havde en bogsamling som hvemsomhelst kunde være stolt af. Og det bedste af hvad var skrevet i disse bøger, det gik over i Galvors hoved, og blev siddende fast der. I nogle aar efter han blev gift, var han farmer. Saa blev han valgt til county sheriff, og flyttede til countysædet, Janesville, en by paa ca. femten tusen. Der har han været siden. Imidlertid har han lært jus til den ende at han blev „admitted to the bar,“ men har aldrig praktiseret som advokat. Derimod har han lagt sig efter geologi og arkæologi, og har skrevet flere videnskabelige afhandlinger paa dette omraade som har sat ham iblandt statens hypperste autoriteter. Han er fremragende medlem af Wisconsin historiske selskab og har fyldt mange store tillidshverv. Han er Nummedøl helt igjennem, simpel, vennekjæl, og helt og holdent en af bygdens største sønner.

En anden bondegut som voxte op oppaa prærien nær Drfordville under de mest almindelige omgivelser, og uden større uddannelse end common skolen i Gaugen skolehuset, er kongresmand Gilbert N. Gaugen. Han forlod bygden som ganske ung mand, og var i længere tid i forretning i Kenjett og Northwood, Iowa. Det var derfor med ikke saa liden overraskelse

og forundring at hans gamle naboer og bekendte paa Rock Prairie hørte om hans valg til kongressen i Washington. Han er ogsaa et levende bevis paa at det er ikke skolegang, eller uddannelse ved nogen læreanstalt, som gjør udslaget i alle tilfælde. Men at det beror paa hvad evner og anlæg bor i mandens hovedkiste. Han har det syn som seer anledningen naar den viser sig og evnen til at gribe den. Han er stor nok til at se udover den snevre horisont som begrænder de flestes syn, og stærk nok til at omgaaes med store affærer. Dette har han gjentagne gange klart bevist, ikke alene i forretnings anliggender, men i politiken og det som vedrører regjeringen og landets vel. Jeg angrer paa ikke at kunne levere en lidt mer udførlig biografi, men som sagt, mangler de nødvendige data. Nok en Rock Prairie gut vil jeg i al korthed faa lov at nævne, nemlig Henry L. Saberson, nu af Des Moines, Iowa. Han er en brorsøn af Gisle Sebjørnson Galland, som var blandt de allerførste af bygdens jettlere. Sebjørnson er nemlig i tidens løb blevet omdannet til Saberson som er lidt lettere for pantier at haandtere. Han var først farmer nær Alta, Iowa, siden i forretning som bankør der, to terminer i Iowas Legislatur, saa assistent stats sekretær. Rigtig en kjernekar og maa regnes blandt bygdens stautejstøtter. Der findes vistnok flere som burde nævnes men det blir for langt, og hvad værre er, jeg sidder ikke inde med de nødvendige kjendsgjerninger. Det er med stolthed jeg nævner dem som nabogutter, kjendinger og af min intime vennekreds. (Forts.)

Enighed gjør stærk.

Den som fulgte med begivenhederne i Norge havde grund til at glæde sig over den samværgensfølelse som i farens stund forenede alle Nordmænd til en sluttet trop. Norge gjen-

nemgik da en daad som det vil nyde godt af i lange tider. Der har ogsaa i den senere tid været glædelige tegn paa større enighed i vore bestræbelser blandt os Nordmænd her i Amerika. Det ser nu ud til at der for en tid vil blive sluttet paa den lange og optærende Kirkestrid iblandt os, en strid om ord og abstrakte begreb, om hvad man indbilder sig foregik i Guds raad længe før verdens skabelse, vidnende om en formastelse som overgaar al forstand. Hvilken skade at vi ikke har haft en satiriker som kunde latterliggjort og for længe siden tilendebragt denne sørgelige historie! Denne kirkestrid har været det nord-lutheriske kirkefolks store synd i dette land. Sid vi heretter maa faa forstand til kun at stride om frugtbare emner, ikke om hvorledes Gud ræsonerede før han skabte himmelen og jorden.

Blandt de samlingsforsøg som det har glædet en undenforstaaende at læse om i de sidste aar er den storartede bygdelaagbevægelse, hvilken i den senere tid har antaget saa store og uanede dimensioner. Denne bevægelse, tilligemed de heldige forsøg paa at faa de skandinaviske sprog optaget i common skolen, vil bidrage meget til at give os rettere begreb om vor værdighed og betydning som en nationalitet i dette land. Nordmændene gjorde sig i gamle dage bemærket som stordaaidsmænd. Det har de altid været; men det er kun i de senere decennier at de har oppet storverk som atter har tiltrukket sig verdens opmærksomhed. Navn som Amundsen, Ibsen, og Nansen har givet Norge og Nordmænd en anseelse som man ikke behøver at skamme sig over. Nordmændene i Amerika har ogsaa gjort storverk paa det materielle og det kirkelige omraade, ved at rydde vildmarken og bygge kirker og skoler. Men der bør gjøres mere. I anledning af den bilagte kirkestrid er den vakre tanke bleven udkastet, at vi bør samle os om at bygge en stor nord-lutherisk katedral. Lad mig faa lov til at foreslaa at vi snart

og saa optager tanken om at bygge et stort norsk college eller universitet i dette land. Mange af de bestaaende presteskoler og colleges kunde vist med held slaas sammen. Men den anstalt jeg har i tankerne maa blive noget langt større end hvad man kan oprette og drive ved aarlige indsamlinger og beslutninger af et kirkesamfund. Det maa blive en anstalt med et eventuelt fond paa flere millioner. Mange vil straks sige, det magter vi aldrig. Hvad for noget sludder! Man tænke blot paa de mægtige private skoler i østen, saasom Harvard og Yale, med deres ringe begyndelse og nuværende storhed og rigdom. Vi har evne til at gjøre ligesaa store ting, om ikke endnu større. Helst vilde jeg se, ikke at Nordmændene alene, men at Danister, Nordmænd og Svensker sluttet sig sammen om at stifte et skandinavisk Universitet, for de tre folk er igrunden et og skulde saaledes anse sig; men imidlertid lad os ialfald beslutte, at vi nu vil begynde at gjøre større ting i aandens verden end vi hidtil har udført. Norrnøstammen, som i hedningetiden beherskede verden, bør igjen gjøre fordring paa sin arveret.

Albert C. Egge.

Nogle træk fra Nybyggerlivet i skogen.

Af S. G. Mogan.

I det nydelige hjørne af Shawano Co., Wisconsin, anlagdes der i begyndelsen af tyttitaarene et norsk nybygge, hvoraf det meste laa i den nordlige del af et township, som fik navnet Læssor, efter en gammel eneboer, som havde forstuet sig derinde adskillige aar forud.

Njernen af indflytterne var ifra Manitowoc county, Wis., men mange, som var disses slægtninger eller venner, kom derind, direkte ifra Norge. Der var folk ifra forskjellige strøg i Norge, men de fleste var fra Valdres og, for nybyggets vestre

dels vedkommende, fra Lønset, Østerdalen. Jeg agter ikke at sige stort om folkene denne gang, eller om livet i skogen, — om nybyggets gradvise fremgang under de tyngste og vanskeligste forhold, som det har været bort folks lod at arbejde sig frem under i dette forjættede land. Jeg vil indskrænke mig til at give tilbødeste et lidet billede af landskabet, som det var den gang i disse egne, og fortælle et par viderværdigheder (oplevelser) som har præget sig ind i min erindring fra disse længit henrindne dage, da jeg for en tid som ung mand færdedes der.

Da de første landsjøgere banede sig vei ind igjennem skogen fra den saakaldte militærvei, som var bygget imellem Green Bay og Shawano, som ligger ved Wolf River, 40 mil i nordvest, havde ildebranden af 1871 ikke anrettet sine ødelæggelser, og skogen stod allevegne grøn. Store strækninger af de tilgrændende strøg mod nord var, eller havde været juruskog med afvekslende strækninger af sumper, der ofte var omkrandsede med hemlock og cedar. Sægmøller var byggede paa mange steder den gang og en stor del af skogen var sældet omkring disse og langs vasdragene, hvorefter tømmer kunde flødes. „Pineslashingen“ og jumpelandet var ikke noget værdifuldt agerbrugsland, men da skogbranden senere brød ud, var der her den sandt sin største næring og styrke. Paa det høiere liggende land hvor jordbunden var bedre voksede den deiligste løvskog, hvor sukkerlønnen og bøgen indtog den første plads. Lindetræet voksede ogsaa frodigt, og ask, alm og nogle andre træsorter af mindre betydning, skabte afveksling. Det var det slags land som landsjøgeren søgte og fandt i Læssor.

Mellem sumperne var der tidt hauger, hvor det øverste jordlag bestod af sand og grus og paa disse og undertiden paa dæmninger opført af bæveren for aarhundreder tilbage, og som nu laa høit fordi bækket havde skaar sig ned, voksede hvidfuru i al sin hyppelighed. Paa de nærmest mod lavlandet lig-

gende svage sakraaninger og opover bakkehældingerne, hvor mulden var dnb og jort prangede hemlocken i sin dystre vælde, medens cedartræet og tamræken voksede, der hvor der var jer vaadt for de andre træsorter. Det siger sig selv at overgangslinjerne ikke altid var skarpt dragne; thi tidt voksede der eksemplarer af flere slags træer i skjøn harmoni i en og samme lund.

Dette var før skogbranden i 1871, som herjede disse egne og lagde et strøg øde, der strakte sig saa langt nordover at nedskriveren ikke kjender grænsen paa det uhyre areal, som lagdes øde. Det var i denne skogbrand at byen Peshigo brandt, og et stort antal mennesker blev et rov for flammerne. Ikke alene det brændbare træ blev fortæret af ilden, men paa mange steder brandt der i jorden i ugevis. Kun Løvskogen og furuen hvor den stod grøn og tæt paa de høie skrænter, undgik nogenlunde ødelæggelsen. Hemlocken, som i grøn tilstand er næsten ubrændbar, og med sin kompakte masse af grønt, saftigt bar, skulde man tro vilde staaet sig bedst; men det var ikke tilfældet. Træerne brandt ikke, men ilden fortærede jordlaget, der dækkede rødderne og følgerne var at træerne faldt om paa kryds og paa tværs og taarnede sig op paa hverandre, og dannede et morads, der i de efterkommende tider var ugjennemtrængeligt for baade folk og fæ. De af nybyggerne som i sin gamle hjemstavn havde haft en god indtæktstilbe af at slække bark, som fjørtes til Manitowoc og Two Rivers, og som kjøbte land med hemlock skog paa med dette for øie, var dømt til skuffelse, — ikke alene paa grund af at den største del af skogen blev ødelagt af ilden, men ogsaa fordi at der ikke fandtes det marked for bark, ved, skibstømmer eller skibskværer i Shawano, som i Manitowoc der ligger ved Michigan søens bred.

I de saa og begrænsede flekker af slaatte egne, som der fandtes, brandt en hel del af jorden og efterlod svære huller og stykker hvor vandet samlede sig.

Som jeg før har antydet var der gjennemgaaende haarde tider derinde i skogbygden. Man kunde intet sælge af den skog, man maatte rydde væk for at skabe ager og eng. Furutømmer var der ikke saa lidet af i Leshor, men det meste af det var i hænderne paa tømmerkompanier fra Dshkosh eller Neenah, som havde kjøbt landet af staten for \$1.25 pr. acre. Svad enkelte af nybyggerne maatte have at sælge af tømmer, jernbanesviller og gjærdestolper, betaltes med saa daarlige priser, at det blev lidet tilbage naar arbejdshjælpen var betalt. Efter krisen i 1873 saa alting nede, — ingen penger i omsøb og skogsprodukter og arbejdslønninger var yderst lave. Sit mel maatte nybyggerne længe saa udenfra og det var altid dyrt. Paa grund af tømmerleirene, som der var etpar af for en tid ikke langt fra nybygget, var der altid efterspørgsel efter hør, som betaltes med god pris. Men saa havde noget at sælge; det tog nybyggerne en tid at saa ryddet og tilsaet et stykke saa at han kunde avle nok hør til at vintere øde et par kjør. Om sommeren var der havn nok i skogen, men om vaaren kneb det tidt og sultefodring, sliq som ofte foregik i Norge, blev følgerne.

Paa grund af de ufremkommelige moradser, som var blevet til, som før nævnt, paa grund af skogbranden, var der ikke saa lidet af Hjort, og der blev mange af disse ædle dyr fældet i den første tid. Bjørn var der ogsaa, og denne maatte undertiden bide i græsjet, naar den blev for dristig i sine besøg i nybyggernes maisagre og næpereiter. Man maa ikke deraf slutte, at nybyggerne i skogen i Shawano, i lighed med Ny Englands nybyggere, fraadjede sig i hjorte- og bjørnekjød, eller overhovedet nød slynderligt af vildt af nogen slags. De dyr som blev skudt, blev enten fældede af de mere kyndige jægere eller af indianere, som om høsten brugte at forlade sine reservationer og streife om i skogene. Det eneste som var nybyggerne til nogen hjælp i de første trængselens aar, var fiske, sirup- og sukker-

Tabning af lønnetræets saft, og den uudtømmelige mængde af vilde bringebær, der voksede efter skogbranden. Fiske foregik alene om vaaren, naar fisken kom op i elvedragene forat gyde. Det var hovedsagelig „suckers“ man fangede. Men paa grund af at tømmerkompanierne havde opjært dæmninger over elvedraget tilhjælp ved tømmerflødningen, kom ikke fisken op i de øvre elveløb. Naar man vilde fange fisk, maatte man drage flere mil nedover igjennem jumper og moradsjer til man kom til den sidste dæmning. Der var en sti langs elven efter sød-derne, hvorefter man til nød kunde føre en hest, men tidt holdt hesten paa at synke ned i sølen, og ikke sjelden spærredes veien af svære vindfald, der maatte hugges over, om det ikke gif an at anlægge en vei omkring.

I fiske-tiden var egnen oftest øde og forladt, men tidligt om vaaren var der liv og rørelse; thi da foregik flødningen af det tømmer som var hugget og fremsjort til elvedraget i løbet af vinteren. Fløderne havde sin hytte bygget paa en tømmerflaade, og den flød nedover elven efter som tømmermasjerne avancerede nedover. Det var trangt i denne hytte og det liv, som de unge gutter, der udgjorde fløderbesætningen, levede var noget af det haardeste, man kan tænke sig. De begyndte om vaaren netop som isen brød op og var ved arbeidet saa snart dagen gryede, og holdt ikke op før end efter mørket faldt. De blev gjennemblødte af vand som tidt var saa koldt, at is frøs paa „canthoof“skafet, og naar de kom hjem til hytten forat saa nogle timers søvn, var der ingen anledning til at saa sine kleder tørret. Kostene var rigelig og de spiste fem maaltider om dagen, hvoraf de tre bares ud til dem. Der kunde nok være dage imellem at man ventede paa vand, og da kunde fløderne føve den ganske dag. Det blev naturligvis bedre, naar man kom ned i storelven (Wolf River), men med det varme veir kom der moffit, jaare sødder og andre ubehageligheder. Flø-

derne havde forholdsvis god betaling, saa at de som havde arbeidet gjennem vinteren i skogen og var med hele tiden i flødningen, havde mange penger til sin kredit, naar de kom ned til Dshkosh. Det er sørgeligt at berette, at de fleste da slog sig løs forat have hvad de kaldte moro, og resultatet var at de saa ufjælgeligt hurtigt erhvervede penger snart var forødt.

Men det var om fisken, jeg skulde skrive. I de tidlige dage var der overskud af fisk i spaanetiden, naar man kom ned for den sidste dæmning. Man stængte ganske flusen en stund og opjamlende vand, for senere at lade det løbe. Smidlertid beskæftiget man sig med at finde tør furuved til at labe sakler af; thi lys maatte man have om man skulde kunne se fisken i den mørke nat. I skumringen stængte man vandet af, og nu begyndte fiske-tiden. Var der megen fisk kunde man snart høre den plasse ude i stryget, hvor vandet var grundt, og man satte da efter den med fiskestyd og havde man ikke et af disse, brugte man høgakler. Det var ikke længe inden strandbredden var bestrøet med fisk, Man vekslede med at fiske og varme sig ved stokilden hele natten, og om morgenen, om man havde været heldig med fangsten, førte man dels paa hesteryggen, dels paa egen ryg, byttet hjem. Var fangsten mindre rigelig, standsede en del af selskabet over til næste nat; thi en nogenlunde stor familie kunde ikke nøie sig med mindre end en tønde fisk. Fiske-tiden foregik saalænge som fisken vedblev at strømme opover elven. Men det varede ikke mere end nogle dage, og det gjaldt derfor at passe paa.

Det var imidlertid den almindelige mening og omtale, at der var en anden sort fisk, som kom op langt senere paa aaret, og vi havde længe snakket om at ville passe paa, naar den kom. Endelig løb det budskab fra mund til mund „at no var saft søsten op.“ Det var en skjøn dag i juni at tre af os drog, med hest og oppakning afsted forat prøve vor lykke. Vi ankom

til fiskepladsen straks efter middagen, men opdagede ikke nogen mærker, der tydede paa at der var nogen fiske i elven. Vi stængte imidlertid slusen, og da det var en varm dag, tog vi os et bad i den dybe kulp under dammen. Om en stund blev en af kameraterne fjed af at bade, og han fandt paa at aabne slusen og lade vandet strømme nedover os, der bolterede os nedefor. Da det meste af vandet var rundet ud, blev slusen atter stængt, og vi skulde til at klæde os paa; thi nu var det tid at se efter fiske. Men da paaklædningen skulde begynde fandt en af kameraterne, at han manglede det mest nødvendige klædesplag, der trods vor ihærdige søgen, ikke var at finde. Vi løb nedover elven og søkede i den dybe kulp, men alt var forgæves. Her var gode raad dyre; thi ingen havde noget som kunde kaldes dobbelt forsyning af dette slags og folk boede der ikke nærmere end hjemme. Efter vedkommendes eget sigende var dog det mest bedrøvelige ved tingen det, at det var en engelskindsbrok, som tilhørte hans fader og som denne havde bragt med sig fra Balder's.

Smidlertid var det gaaet op for os at fiske var der ingen af, og sandsynligheden var, at historien om de forsinkede fiskestuner, som saa ofte blev snakket om, ikke var andet end en mythe, og det eneste vi kunde gjøre var at berede os paa tilbageturen. Bort ulykkens offer, blev isørt en sæt paa hvert ben og anbragt paa hesteryggen, og nu red han som en konge hjemover, medens vi, hans lidelsessjæller, traftede bagefter. Hans sorgløse og lette sind, fornægtede sig ikke længe; thi snart istemte han, med den for slidregjældingen eiendommelige udtalelser af mange af ordene, en af Peder Das's ældgamle sange. Medens skogen gjenlød af sangens toner, skridtede hesten jævnt og fodsikert henad stien, selv efter mørket faldt paa. Det sted, hvor vi var taget ud fra og hvor hesten hørte hjemme, var nærmest det punkt, hvor vi traadte udaf vildnisjet, og did maatte vi na-

turligvis drage. Men der var mange folk paa gaarden, og deriblandt tre voksne, unge piger, som vi alle vare forlippede i, og her vilde naturligvis ikke den ulykkelige kamerat gjøre sit indtog, som han pleiede, med sang og mere eller mindre anstændige vittigheder. Da vi var komne saa nær, som vi troede var raadeligt, gjorde vi holdt, og den kamerat, som var sønnen paa gaarden, sneg sig hjem og sit tilløstet sig det tiltrængte, og som vedkommende isørte sig, og situationen var reddet! Der skulde naturligvis holdes tætt med det forfaldne. Om morgenen da han rejste havde han laant af, hvad han troede var sin tilkommende svigerfader, en meget værdifuld kniv, og da den var i lønnen paa det forsvundne plag, blev han i stor forlegenhed, da der blev sjørgsmaal efter denne. Kniven skulde ogsaa netop bruges, og dens mage fandttes ikke i bygden i de dage. Sølgen var at han fik knubord jordi han havde „fomlet“ bort kniven. Med svigerfaderskabet blev der ikke noget af, men om det var den bortkomne kniv, som var den indledende årsag, er ikke for mig at udtale. Historien, som var for god til at glemmes, kom snart ud og blev til adskillig moro. Men paa den broslanje fik ikke nogen noget større tag; thi naar folk lo af ham, lo han dobbelt hjerteligt med, og dermed blev det.

I disse dage fuskede nedskriveren ogsaa i jægerhaandværket. Det vil sige, om det kan kaldes at være jæger, naar man rusler om i skogen uden at nedlægge noget vilddt. Hjorten og hjørnen var det vanskeligt at træffe paa og haren var ravsodet og saa var det af dem i de dage. Det eneste som enhver kunde saa tag i var pindsvinet, men dette var et unyttigt og usfadeligt dyr, undtagen for hunden, der fik snuden fuld af de svære pigger, naar han i sin jagtiver angreb det. Piggerne havde lange agnorer, og man maatte bruge tænger for at træffe dem ud, og det var en smertefuld operation for det stakkels dyr. En hund synes aldrig at blive flog overfor pindsvinet;

thi selv om den tidt er kommet tilskade, er den altid færdig til at angribe, naar leiligheden gives.

En dag skulde vi paa storjagt. Der var nemlig en ældre mand iblandt nybyggerne, som ved et rent tilfælde engang skjød en stor bjørn, og fra den dag troede vedkommende at jagten var hans livs store kald, og dette tiltrods for at han fungerede som flokker, naar presten en gang om maaneden kom derop og holdt gudstjeneste. Han forskaffede sig en dundre-børje, hvormed han kunde jage en fugle gennem skolten paa enten det var hjort, bjørn, eller endog buffalo, som i de tider endnu jagede over prærien ude i Vesten. Jeg tror neppe at vor jæger skjød noget mere end den ene bjørn, hverken før eller efter, men til jagten stod hans lyst og hu. Der skulde være urimeligt tykt med hjort ved en tømmer-leir, som laa nogle mile inde i skogen, og dig skulde vi og lægge os paa lur, og naar hjorten kom trampende skulde straalet af blændlygten sættes paa den, og medens den standjede forat spekulere paa hvad det var, skulde vi efter programmet, skyde den en fugle imellem de løjende øine! Vi skulde alle skyde, enten det var en eller flere hjorte ifølge, og det skulde lykkes til om byttet denne gang skulde undgaa os. Det var en mørk høstnat og koldt var det, og vi hørte ogjaa hjortens fodslag paa den frosne jord, og engang kom den efter lyden at dømmes nok saa nær. Men medens vi strammede os for at modtage dem, hørte vi dem jnøfte og blaase, og samtidigt gjorde de høire om og drog til tryggere steder. End- skjøndt vinden var imod os havde de faaet tæften af os, og da var det forbi. Det blev derfor ingen hjortesteg, og vi besluttede os til at gaa til den nærliggende tømmer-hytte og varme os. Der var ingen ovn eller ildsted i hytten og vi gjorde derfor op varme paa jordgulvet. Men imellem væggenes hjælper var det stoppet mose og denne var tør og brændbar, og før vi vidste af det var den antændt, og de sikkende flammer spredte sig i

alle retninger hurtigere end jeg kan fortælle det. Vi var glade at vi kom ud uden at faa haar og skjæg svedet. Det siger sig selv at vi fjernede os saa hurtigt som muligt og med nattens bedrifter taug vi for lange tider. Vi hørte intet mere om tømmer-hyttens brand, uden et rygte om at folk troede, at en nybygger, der ikke boede saa langt derfra, skulde have sat ilden paa forat skjule, at han havde tilrapset sig nogle bræder, som skulde været i hytten. Dette rygte kom vist aldrig vedkommende for øre og han havde derfor ikke værre af det. Men det var dog en uretfærdig beskyldning.

Gulebafen.

Av Torgeir Magistad.

No ska du saa høyra um Gulebafgut,
som sto so ein skræk vest i fjello.
Fraa Hallingskarvet til Skagastølsnut
dei kaanna han midt millom trøllø.

Paa gården Gulebaf i Semsedal grend,
som joknar til herde Gol,
der saage han dagsljøs, um joga fast stend,
du meinar tri vikor fyrr jol.

Der barneaare gjeff som med gutungar fleist,
var mor sin snille gut,
men ljose bøner so tidt dei briist
og vendis til sorg og fut.

I ungdommen var han einn mangfreiistig gut,
drog tidlig paa einlige ferd;

flait illt og laag ute i regn og slut,
jekk svida for misstefi gjerd.

Med veiding og fising paa høidi han laag,
til bygdars han ottast aa gaa.
Og hende det stundom, at folk jekk han sjaa,
han var fje i tale aa faa.

So mor sat heime med eit hjarta av sut
for son som paa viddi for,
og for kvar ein gong ho gjennom døiri gjekk ut
saag upp etter vegen mot nor.

Men guten fje kom, han burte vart,
um injeen ved haustdags laag.
Men so sa ho ein morgon: „No kjem han snart;
eg drøymde i natt eg han saag.“

So kom det ein dag til bygdi eit bo,
det vart iffje fagna vel.
Det lyddeest at ille paa stolarne sto
med innbrot i fleire sæl.

So vart det i logi si erend jendt ut
frraa lensmann tri meunar paa vagt,
for med von aa fanga den stumannsgut
og honom i jarn faa lagt.

Daa endeleg hanom i armød dei fann
som uslaste træl paa slog.
Bei lurde jeg paa han, med' paa aaren det brann,
og svint han i jarni dei slog.

So til bygdi dei for, — ei syrgjeleg ferd,
i holet han svint vart sett.
Bei stelte han ille, ei grnjeleg gjerd,
han eta laut uslaste rett.

So kom det til mori ein dag eit bo —
den helsing var tung aa faa;
ho jegna i golvet der ved peisen ho sto, —
var det sliif ho skuld guten faa sjaa.

So for ho til gar'n — der guten han var
og bad for sin kjære son.
Men lensmann han stegla, som ufjur seg bar
og skjeldte honom ut for tjon.

I fangeholet baif jarnskodd dør
jekk ho møta sin arme son.
So fagna han mildt, som aldri før;
han var mor sitt hjartebaan.

Paa den grove beanken ho sette seg ned
og tala med sorgtung von.
Over ufjelga rom det kvilde slet fred
med sining um mor og son.

Daa guten jekk høyra um mor si ferd
og koss saki hja lensmann sto,
so svor han ei hevn, tung og sver,
og med knoka i bordet han slo.

Men so ein morgon ved haustnatt paa lag,
medan skodda um jordi seg dreg,

Da vart det paa lensmannsgar'n eit jag;
ti guten var strofen sin veg.

Bindet fraa augo ein sfulde vel tru,
at guten han kasta no;
men endaa fortelja ein maa med gru,
paa villstig tilbake han drog.

Ein kveld han sto bak den vilde nut
paa ein haug innmed Svartabergsiva.
Den fredlause guten, det var Gulebakgut;
han hørde i haugen det sa:

„Knut, min gute,
stend ikkje ute!
Kom i haugen inn
sfa ingen dykk finn!“

Fraa desja tider i huldrehatt
han for hver bygdarne vidt,
og røva og plyndra ved dag og ved natt,
no gjeff han so trygt og fritt.

Dei skattar han rana paa stumannsveg,
han nedgrov i berg og i haug;
men det meiste av skatten skal dylja seg
i Gydal ved hulder og draug.

So lova dei ut baade æra og pris,
til den som fekk guten ihænde;
men han for fram paa sløgaste vis, —
han hesten sin skodde attende.

Bak Bukonofjelli ved „Graae ur“
dit mandefot fjeldan naar,
der hadde han bu under fjellets mur,
der langt inni fjellet gaar.

Skal nokon til dette holet finn
maa gjera som vismann sa,
og ganga til enden av urdi inn
tri torsdagskveldar i rad.

Som rovdhri um natti dei ligg paa lur
paa sprang mot sit arme bytte,
slik lurde tri mann ved den vilde ur,
til mindste knist dei lytte.

Ein sundagsmorgon um lag flukka tri;
han ottaft kje fare ner;
i holet tilbake sin hatt lot bli,
bar ut sine jengjeklær.

Da dei so av guten eit glimt fekk jjaa
paa sprang so ein tiger seg kasta,
og mot jord sitt bytte med braakast dei slaa,
hans hender paa rygg dei bafta.

So for dei til støl paa den grøne vang,
som ligg der ved fjellet sin fot.
Der mange seg samla og gjeff si igang
som villmenn honom tyna lot.

Til hummul paa drøgi dei jurra vel fast
hans føtar og spendte so fyr

ein fole og fjøyrde i ulende med fart, —
dei rafa so ville dyr.

So ga dei han lisa, dei truga og ba,
sine skattar han skulde dei visa.
Men han svor dei hev, um „nemejis“ han kva,
dei sekk ikkje noko aa vita.

Der ute i „Trugann“ paa det smale nes,
som ber namnet den dag idag,
der drog han dei meinar paa eit lite res
sitt sjfte andardrag.

Den uvigde jordi dei kasta so vekk,
der kvila den sjfte han fann.
Der er det enno ein grasfri flekk,
og jordi som der det brann.

Slif enda Gulebakguten sitt liv,
hans foga var tung og tra.aa.
Den lærdom til kvar og ein ho giv:
ut paa villstyg ein aldri maa gaa.

Slif runno dei aare for Gulebakgut,
som fuglen er fri i naturen.
Men i hugen sveiv minne um mor med ein gut
daa ho lærde han aa blaaja paa luren.

Nomedøls pionerer i Clayton og Fayette County, Iowa.

Fortsættelse fra no. 52.

Af G. Gregerfen.

Den første Nomedøl fra fjeldbygden Lunhovd, som ned-
satte sig i Clayton Co. Ia., var vist gamle Ole Johnson Rode-
gaard. Han kom hertil landet med sin familie i aaret 1852
og nedsatte sig i det nordvestlige hjørne af Wagner town.
Ole var født paa nordre Brevig i Lunhovd, men boede en tid
i Rodegaard hvorfra han fik sit navn. Han var født i aaret
1816. Hans kone Helene Bjørnson Nystuen var maaske lidt
ældre og var datter til den ofte omtalte og i sine omgivelser
vel bekendte Bjørn Nystuen paa Næs i Hallingdal. De havde
5 børn: Maria, Ole, Karen, Bjørn og Halvor. Alle var vist
fødte i Norge. Ole Rodegaards ældste datter Maria var gift
med Knud Olsson Blingsmoen fra Næs, Hallingdal. Han døde
for over 30 aar siden og efterlod sig 6 børn der alle ere gifte og
har familie.

Ole Johnson, deres ældste søn, var født i aaret 1838. Da
jeg kom hertil landet om høsten 1868 sammen med min moder,
var Ole en gammel ungkar og havde drevet sin faders farm i
flere aar. Hans moder styrede huset for ham. Den første nat jeg
var i Clayton Co. var jeg hos disse to gamle hadersfolk. Mo-
der og gamle Ole var af samme alder, og opvokset sammen, og
de havde meget at tale om efter 30 aars adskillelse. — Om
Ole Johnson den yngres giftermaal har P. T. Ederklev givet
en udsørlig beretning; jeg vil kun tilføie, at dette tredobbelte
bryllup holdtes den 5te Mai 1871. Ole Johnson døde den 1ste
Juli 1907 i en alder af 65 aar. For en del aar tilbage solgte
han sin farm og kjøbte en større og bedre farm nærmere St.
Olaf. Han var bleven en rig mand. Da past. N. Arveson var
rundt og samlede subskription til Norways nye kirke, skrev Ole

sig paa for \$500. Han efterlod sig en stor familie, 13 børn; en var død nogle aar før sin fader omkring 20 aars alderen. Hans enke bor fremdeles paa farmen. Flere af børnene er gifte. En af hans sønner, Otto, driver bankforretning i St. Olaf. Bjørn Johnson drev en længere tid hvedehandel o. s. v. i Farmersburg og senere forskjellige agentskab. Han er død for flere aar siden. Hans kone var amerikaner. Han efterlod sig vist 2 børn. Karen var gift med Ole Enderjon Wold. Hun døde for flere aar siden og efterlod sig flere børn. Halvor Johnson var den yngste. Han var gift den 17de dec. 1870 med Bergit Nilfen. Hendes forældre Nils Olson Mykkestu og Hustru Guri Knudson var begge fra Bæglid i Numedal. Hun døde ganske ung og efterlod sig 3 børn der er ugifte og opholder sig her i setlementet. — Halvor var enkemand i mange aar. Han giftet sig igjen for nogle aar siden og bor nu i Wisconsin.

Gamle Ole Rodegaard døde 15de Nov. 1886 omkring 80 aar gammel. Hans hustru døde vist nogle aar før. De efterlader sig en stor slægt. Jeg kjender godt baade deres børn og de to gamle.

To af Bjørn Nystuens sønner, Endre og Mikkel, kom hertil landet et par aar efter Ole Rodegaard. Endre havde familie med fra Norge. Endre døde for mange aar siden og han efterlod sig enke, der ogsaa nu er død, samt 4 børn. Kari, deres ældste datter, Peder Larsons første hustru døde omkring 15 aar siden. Hun efterlod sig 5 børn, der alle paa en nær er gifte, har familie og bor her i setlementet. Barbro, Mrs. T. Olson, er død flere aar tilbage; hun var en invalid og laa flere aar tilfængs. Hun efterlod sig en søn Ole T. Olson. Han har familie og bor i Wagner town. — Bjørn, bedst kjendt som B. E. Benson, bodde paa sin faders farm. Han blev gift med en slægtning af sig, en datterdatter efter Bjørn Nystuen fra

Painted Creek, Iowa. De var begge hygelige og døde ganske unge. De efterlod sig 2 børn Elmer og Ida. Elmer bor her i nærheden og pigen er opdragen hos sine bedsteforældre i Mamafee Co., Iowa. Guri er den eneste der lever af Bjørns børn og bor i nærheden af Thor, Iowa. Han er enke og har flere børn, hvoraf nogle er gifte.

Mikkel Bjørnson, Endre Bjørnsons broder, blev som gammel ungkar gift her i landet. Hans hustru var fra Sol i Hallingdal. Baade han og hans hustru ere døde flere aar siden. De havde 4 børn. Bjørn deres ældste søn, var født i Aug. 1862. Hans nærværende navn er B. M. Benson. Han bor fremdeles paa sit fødested i Highland town. Han blev gift med Mijs Vorghild L. Lien, en datter af Lars E. Lien, broder til Ole og Even Lien. Flere aar siden købte han ogsaa sin kones fødested, og er saaledes eier af flere hundrede acres af land. Mr. og Mrs Benson har 8 børn — 2 gutter og 6 piger. Deres ældste datter Betsey har holdt engelsk skole i flere aar. Hun blev gift for nogle maaneder siden med Olaus S. Larson herfra menigheden. De bor her i nærheden. Adelle deres næstældste datter har ogsaa uddannet sig til lærerinde. Deres øvrige børn er alle hjemme; de to yngste er endnu ikke konfirmerede. Ole M. Benson er gift, har flere børn og bor i Wagner town hvor han ogsaa driver med farming. Kari M. Benson er gift med Nils E. Segna; de har 5 børn og bor i Inwood, Ia. Inghør, den yngste, er gift med Henry D. Grønhoed og bor i Wagner town. De har 2 børn.

Førend jeg slutter vil jeg berette lidt om disses fader og bedstefader Bjørn Nystuen. Mr. Nystuen paa Næs i Hallingdal var i sine velmagtsdage en rigtig bygdestørrelse. Alt hvad Nystuen talte og foreslog i formandskabet, hvoraf han var medlem, var af alle betragtet som lov. Han var ogsaa bygdens rigeste mand; han benyttede altid den rette leilighed

for at øge sin formue. Der var et par pengekriser i den tid. Bjørn købte fortvæd flere landeieendomme betalbare i den daværende pengeenhed rigsdaleren. Metaller saafom sølv, der kunde være værdimaaler, tog den danske regjering til Danmark, og Norge blev betragtet som et lydrike. Den danske regjering satte den brøstfældige norske krigsflaade i sikkerhed for rigsdaleren. Flaaden blev skudt isænk af englænderne, og rigsdaleren gik ned til omkring 2 procent af dens paalydende værdi. De, som netop havde købt landeieendomme før pengefaldet og var i gjæld betalte den med nogle stykker kvæg. En melkeko kunde koste op til 1800 rigsdaler. Denne tilstand kunde ikke vare længe, der maatte en ny myntfod til og da kom speciedaleren, som de fleste af os ældre kjende til. Ved udbyttet af Kongsbjergs sølvbruber, som den gang gav rigelig, og ved en sølvskat som blev paalagt alle skatteydere hele landet over, blev der sat en værdimaaler for speciedaleren, og da den danske regjering ikke kunde drage mere sølv ud af landet end den løbige kronskat fik Norge et solidt og sikkert pengesystem.

Bjørn Nystuen var en spekulant — beruset af sin forrige lykke — og købte fortvæd landeieendomme med den bagtanke at det skulde gaa med speciedaleren som med rigsdaleren; men han havde forregnet sig. Speciedaleren beholdt sin paalydende værdi; men Nystuen faldt og hans fald, med mange andres, var fuldstændig. De mistede alt de eiede — blev blottede for alt. De flyttede da til Tunhøvd og fattigvæsenet maatte forsørge dem til deres død. — Der bor mange af Bjørn Nystuens efterkommere baade her og ved Painted Creek Allamakee Co. Ia. Være her i settlementet er hans aflom stor og for enkeltes vedkommende allerede naaet til 4de led.

Peder Erikson — en af de ældste jellere her — var født 11te Mars 1835 paa gaarden Nykfestu, Opdal i Numedal. Hans forældres navne var Erik Selgeson og Turi Sebjørnson

Skoleundervisningen i hans barndom var daarlig. Det var omgangs-skole og den stod paa et ganske laft trin dengang. I Juni 1853 udvandrede han til Amerika. Han var lidt over 7 uger paa veien, en nok saa heldig reise i de dage. Han opholdt sig en 3 aars tid i Wis., og flyttede i 1856 til Grand Meadow town, hvor han har levet i 56 aar. Den 20de Juni 1895 blev han gift med Miss Warbro Larjon Sevlid fra Nore. Deres ægteskab blev velsignet med 7 børn, 6 gutter og en pige. Erik var født den 30te Juli 1860. Han døde for flere aar siden ved et ulykkestilsælde; han gik ned i en brønd, der var fyldt med kvælstof og var død inden de fik ham op igjen. Lewis (Lars) var født 15de Okt. 1862. Hans hustru er amerikaner. De ere barnløse og bor for nærværende i Montana. Henry var født 14de Dec. 1864. Han har familie og bor i Grand Meadow. Sam Gilbert var født 12te Feb. 1867. Han er gift, har flere børn og bor i nærheden af Gunder, Ia. Venney og Albertine er vist hjemme hos sine forældre.

Peder Erikson har en broder der har været soldat i borgerkrigen. Han opholder sig paa et soldaterhjem i Marshalltown, Iowa. Mrs. P. Erikson var født 20de August 1842 paa Sevlid i Nore, Numedal. Hendes forældre var Lars O. Sevlid og hustru Warbro Oljon. Lars Sevlid døde 3die Sept. 1858. Hans hustru er ogsaa senere død. Mrs. P. Erikson havde 2 søstre, Guri og Anbjør. Guri blev gift med Thor Wetleson Roe. De er begge døde, men efterlader sig 3 børn. Deres ældste søn Wetle var gift, men har nu været enkemand i mange aar. Hans hustru var svensk af fødsel. Han har mange børn efter hende. Han bor i Grand Meadow town. Thor Wetlesons 2 døtre Gunhild og Warbro ere ugifte og bor paa sit fødested nær Gunder, Ia. Mrs. Eriksons anden søster Anbjør var gift med Thorsten Hendrikson fra Opdal. De havde ingen børn og er begge døde for flere aar siden.

Men tilbage til Peder Erikson og hustru. I 1909 fejrede de sit guldbryllup under stor deltagelse af børn og børnebørn, slægt og venner. Peder har altid været en virksom mand i Marion menighed og agtet og afholdt af alle som har kendt ham. Mr. P. Erikson har vist rentet ud sin farm, forat have det mere roligt på sine gamle dage.

Den første Numedøl, som nedjatte sig i Marion town var vist Ole D. Djet fra Opdal, Numedal. De kom hertil landet ifølge med Nils Arnesgaard i aaret 1849. Om de standsede en tid paa Rock Prairie, Wis. vides ikke. I saafald var opholdet kort, før de ankom her til Clayton Co. Ole havde vist en del penge med fra Norge og saaledes straks saa sig om efter land. Ole Djet var født i aaret 1806. Hans ophold i Amerika blev kort, da han døde den 24de Juni 1860 omkring 54 aar gammel. Han efterlod sig en enke og 4 børn, alle piger. Ole havde været en driftig mand. Efter hvad der fortælles, var han ved sin død eier af flere hundrede acres af det bedste land i Marion township. Hans hustru Bergit Nelson var født 1ste Jan. 1807 i Opdal, Norge. Hun var en særdeles dygtig kone. Hun drev sin farm bedre end mange mænd. Gik ikke arbeidet i harvesten saa hun var tilfreds traf det nok, at hun tog „krillen“ (cradle, datidens reaper) udaf haanden paa sin hyregut. „Sjaa her, ta riva du,“ ja hun, og hun førte krillen med en dygtighed, saa det skulde en god mandsperson til at holde følge med hende. Hun havde oftest nykommere til hyregutter, og krillingen var et arbejde, som det trængtes en del øvelse til. Baade hun og hendes mand var snille og hjælpsomme mod dem som kom fra Norge. Der var vel neppe nogen nykommer, der kom til Marion township, uden at de opholdt sig en kortere eller længere tid hos Ole og Bergit Djet. Der var baade hjerterum og husrum i de dage. Hos Bergit

Djet var der nok ikke saa stort hus, men det traf nok til at flere nykommer familier havde sit ophold der paa samme tid.

Gunhild hendes ældste datter var født i Norge, den 3die December 1839. Den 2den Juli 1857 blev hun gift med Lars Reierjon fra Opdal. Lars var født paa Gaarden Undebakke den 11te Dec. 1829. De havde 4 børn: Reier, Ole, Bergit og Nils. Ole er død for flere aar siden, men efterlod sig enke og nogle børn. De boede i Minnesota. Reier bor paa sin faders farm; han har ogsaa kjøbt den farm, hvor hans moder er vokset op. Reier er gift med en datter til Knud Jæger (Blingmoen.) De har flere børn, hvoraf to er gifte. Hans kone er en datterdatter efter Ole og Helene Rodegaard og noget af en Numedøl. Bergit deres eneste datter er gift med Halsten L. Grøth, og bor ved Blooming Prairie, Minn. Hun har været syg i flere aar. De har flere børn. Nils deres yngste søn, er gift med en datter til Nils Segna og bor paa sin faders farm nord fra Blooming Prairie.

Lars Reierjon var i mange aar bosiddende her i Marion town, men saa solgte han sin farm til sin søn og flyttede til Blooming Prairie, hvor han er død for et par aar siden. Han havde solgt sin farm deroppe til sin søn Nils og boet i byen Blooming Prairie i flere aar. Hans enke bor der endnu og er rask og rørrig. Baade Lars og hans hustru var gæstfrie og hyggelige folk. Ingen gif uhjulpen fra dem. Det var almindelig da at tage 10 procent rente. Lars tog aldrig mere end 8 procent, og han var aldrig saa nøie at han tog den sidste cent. „Maja, har du ikke alt, jo kan du være det samme, e ska kvittere før alt lel e,“ ja han. Bergit Djets næstældste datter Sunnev var født i Norge 1ste Jan. 1842. Hun blev gift med Sven D. Larsgaard fra Hallingdal, Mai 15de 1864. De drev farming i flere aar i Marion town, men solgte saa sin farm og flyttede til Elgin og begyndte storeforretning. De

sluttede siden sin handelsforretning i Elgin og flyttede til N. Dak. De ere vist nu hvad man kan kalde rige, har en hel del land og flere voksne børn. Mari, Bergit Djets tredie datter, var ligeledes født i Norge, den 29de Nov. 1845. Den 6te Mars 1866 blev hun gift med Even E. Lien fra Skurdalen, Numedal. De boede mange aar som farmere i Marion town, men solgte da sin farm og flyttede til Elgin, hvor han drev handel i flere aar. Derpaa drev han farming igjen i nogle aar, men reiste saa vestover til S. Dak., — om jeg ikke husker feil — og drev bank og broker forretning en tid. Hans hustru var ihjelig de sidste aar hun levede, og opholdt sig en tid hos sin søster Mrs. L. Keierfson paa Blooming Prairie, Minn., hvor hun ogsaa døde for flere aar siden. Even prøvede vist tilslut nybyggerlivets besværigheder; han tog sig homestead i Browns Valley, S. Dak. Hans datter var hans husholder. Han er nu død for nogle aar siden. Even Lien var en dygtig mand medens han opholdt sig i Marion menighed. Han holdt flere tillidspladser i townet, var bestyrer for menighedens søndagsskole og var afholdt og agtet af alle han kom i berøring med.

Bergit Djet havde en datter ved navn Bergit. Hun døde 3 aar gammel og blev begravet paa familiens gravplads paa Bergit Djets land. Dette var den første jordsættelse i Clermont menighed. Hendes støv hviler der endnu. Ole Djet hvilede og der en tid; men da Marion kirkegaard var udlagt, blev hans jordiske levninger flyttet did. Bergit Djets yngste datter Oline var født 24de Juli 1851. Hun blev gift den 29de Jan. 1871 med Kristian Hansson fra Trondhjem, Norge. De drev i nogle aar handelsforretning i Elkader, Ia., men flyttede til N. Dak., hvor de siden har været bosatte. Gamle Bergit Djet opdrog sine døtre til dygtige husmødre. De var vant til arbejde fra barndommen af; de maatte tage del baade i hushjættet og udearbeidet. Hun havde altid let for at faa arbeide-

folk og hun fortalte selv at det var let for hende at faa hregutter, saalænge hun havde pigerne hjemme; det blev værre siden ja hun.

Bergit Djet giftede sig igjen den 12te Juli 1868 med Ole Torstenfson Loftsgaard. Han var enkemand da han kom hertil landet. Han kom hid ganske tidlig, omkring 1856 eller 57. Efter flere ars samliv blev Bergit enke for anden gang. Men da alderdommen begyndte at vise sig, solgte hun sin farm til sin svigerføn E. E. Lien og reiste til sin datter Mrs. L. Keierfson, Blooming Prairie, Minn. Hun boede vist vekselvis hos hende og hos sin andre datter Mrs. S. D. Larsgaard, eller Olson, som de kaldte sig, ved Northwaad, N. Dak. Hos hende nedlagde hun vandringsstaven efter et langt og virksomt liv, gammel og mæt af dage. Hun maatte røgtes som et barn i hendes sidste levetid. — Fred være med hendes støv, velsignet være hendes minde!

Skisser fra Mexiko.

Langt ned i syden ligger Mexiko, indesluttet paa begge sider mellem de to store hav. Det er en republik, men ikke saadan konservativ som de Forenede Stater. Den har været og vil vedbli at være mer og mindre, et styre af en faction, og revolution ved en anden faction, som holder paa at ta styret fra den som sidder ved roret.

Mexiko, som de andre land paa den kant, er beboet af sydlandsfolk fra Europa, og deres blod er hedere og mere ivrigt end vort og maa nu og da tømmes, siges det. Nok er det, blod flyder ofte baade i Mexico og Syd Amerika.

Om varmen er trykkende ved Mexikos kyster, saa har man ved en høide af 4 til 6 tusen fod over havsladen et deiligt og

behageligt klima, næsten alle tider af aaret. Dette veirforhold findes i høijældene eller de høitliggende dalsløver, hvor hovedstaden og mange af de andre større byer ligger.

Befolkningen tæller næsten 14 millioner, hvoraf 20 procent er hvide. Resten er af indianer eller blandet blod. Den kobberrøde race tæller næsten 80 procent af republikens befolkning, men saagodtjom al eiendom og alle embeder holdes af de hvide, som har bemægtiget sig alt. Den følelse af jangenisfab og slaveri som peonerne føler, under deres stedsevarende arbejde for andre, er ikke at undres paa, især naar man betragter deres sure, elendige levemaade. Nu og da finder man en indianer, eller nogen af blandet blod, som kommer sig frem, men de er saa. Suarez, der var president, var af indianisk herkomst, og Diaz var og af blandet blod. Begge var tapre frigere og dygtige statsmænd.

Meget havde jeg læst og hørt adskilligt om dette trylleland, og jeg kan ikke negte, at det var med blandede følelser jeg endelig befandt mig iblandt disse kobberrøde folk, som altid gaar med revolver og kniv i beltet og ikke er sene med at bruge begge naar anledningen opstaar. Efter et par dages rejse blandt kaktus, sandørkener og andet ukjendt, fik vi hovedstaden i sigte. Aftenjolenes milde straalere laa henover de nøgne fjeldtinder mod vest, og lagde et malerisk ynede over hele den interessante landsdel. Som jolen sank bag aaser og fjeld kom mørket hastig paa. Her kjender man ikke til den lange, norffe skumring, som giver de lange sommerastener deroppe i Norden saadan en hyperlig ynede.

Hovedstaden, Mexiko, tæller nu en halv million mennesker, og ligger omtrent 6000 fod over havet, omringet paa alle sider af høie bjergtinder. Luften er frisk, jolen skinner næsten hver dag i aaret, og man har, hvad klima angaar, ebindelig vaar, med regnskurer iblandt om sommeren, men tørke og

sandstorme om vinteren. Byen besidder mange historiske minder og seværdigheder, saasom parkanlæg, kanaler, kirker, kirkegaarde, hoteller og lignende. Man finder ofte side om side med det gamle, meget som minder om de mest moderne hovedstæder i Europa — jernbaner, sporvogne, automobiler — som peger paa et nyt parti og retning, der har vaagnet i Mexico, at holde skridt med den nye tid.

Man ser endnu peoner, som kommer dragende tilfods med grøntfager paa ryggen, barbenet og fattige. Staten opholder endnu et „tyvemarked“ hvor stjaalet gods kan sælges. Og gjeedere driver gjedeflokkene lige ind i byen forat mælkes. Der er nemlig skat paa melk men ikke paa gjeedene, og man finder saa en flok gjeeder paa gaden og en person isærd med at melke dem udenfor hver hver dør (til melkekunderne.) Om eftermiddagen drager hele gjedeflokkene tilfjelds igjen for at græsje over natten.

I arkeologisk henseende er Mexiko meget rigt paa mange omraader. Meget af det fundne minder om det i Egypten udgravne. Arindvanerne forstod sig paa noget af hvert, og besad en ganske stor grad af dannelsje. Hvem var disse urindvaanere? Det er ikke saa let at sige, om de kom fra Europa, Asien eller Afrika. Hvor laa Atlantis, som de gamle sagn handler om. Var kanske dette en landsdel som knyttede sammen de to jordens hoveddele engang i tiden? Skulde Bermuda og Kanarierne være bare bjergtoppe af et forsvundet kontinent? Hvem ved? Nok er det, at ved udgravningen finder man meget i Mexiko, som minder om de gamle fund, som hidtil er opgravet i Egypten, og folkeraacen synes at ha megen lighed med de gamle ægyptere.

Historien fortæller os, at Cortez, med lethed vandt over de indfødte da han tog landet i besiddelse, aar 1521, fordi de ventede paa en hvid mand som skulde komme. Da Cortez fik

vide dette, var han ikke længe om at fortælle dem, at han var den rette mand, som de havde ventet paa i saa mange aar. Engang i den tvindne tid, siger sagnet, kom der blandt dem en hvid person, som blev deres gud og for en tid deres leder. Han bodde blandt folket i flere aar, lærte dem at bruge ild, at bygge huse, at lave fæstninger, og mangt andet. Saa vilde han drage bort, men paa det vilkaar at han skulde komme tilbage igjen.

Det synes sikkert at manden var en europæer, som havde kauset strandet ved den mexikanske bugt. Kunde det være en eller anden viking, som med sit skib havde tumlet sig herved, hans følge omkommet paa veien? Ingen ved det. Men Lew Wallace i sin bog „The Fair God“ fortæller mangt og meget om denne hvide gud, som virkede blandt disse røde peoner i Mexico i de gamle dage. Nok er det, Cortez fandt der et meget udviklet folkeslag og de havde hørt om hvide folk; men om den mand, som bodde en tid i Mexiko kom fra det høie nord, er ikke godt at sige.

Om den fattige mexikaner end arbejder lidet og tjener intet, saa at sige, saa kan han drikke sig fuld af pulque for tre cents. Er han bedre stillet drifter han sig fuld paa misfal, et slags brændevin, som koster mer men som virker paa samme maade. Begge disse sorter berusende drikke tilvirkes af kaktus, som vokser overalt i landet. De store kaktusagre eies af rige høvedsmænd, som tjener mange penge paa tilvirkningen af disse drikke, som i aarevis har virket til at tilintetgjøre store tal af det mexikanske folkeslag, paa samme maade som berusende drikke gjør overalt.

Næst efter driften ynder mexikanerne tyrefægtningen. Omend øvrigheden har prøvet paa alle maader at saa denne sport nedslagt, saa har den hidtil fundet det umuligt. Folket vil ha den, og tyrefægtning tiltrækker altid baade rige og fattige.

Den bestaar af kamp paa liv og død mellem dyr og mennesker. Ofte kommer en tyrefægter ind til byen helt ukjendt, men rejser bort som folkets yndling. Fægterens liv er i regelen, som luftskipperens, fortværrigt, for den som leger med døden møter den snart. Mangen haabefuld, spansk ungdom har, i denne leg, mistet livet, ved saaledes at spøge med lykfen. Ofte, den sidste lyd en saadan har hørt var hurraraab og bravuraab fra bænkene, og saa med smil paa læberne, medens blodet flød fra aabne saar, har han sunket hen i dødens søvn, ung og langt fra sit folk og fædreland.

Mexikanerne er alle katoliker. Overalt finder man kirker, taarne og klostre. Kirkerne er fulde til alle tider paa dagen. Skriftemaal foregaar hele tiden. Rundt kirkerne staar hundreder af fattige, rækkende ud haanden for almisser. Om det er en indretning istandbragt af presterne for at samle jordist gods vides ikke. Men rundt alle kirker findes de fattige tiggere.

3 kirkerne er ikke stole, men alle ligger paa knæ naar de er der, baade rige og fattige. Presterne synes at ta det magelig og lever nok saa godt, thi der ofres til alle tider, snart til en helgen, snart en anden. Indianeren er ligesaa sanddru i kirken som nogen anden, og den største del af dem som bivaaner disse bedesteder er af kobberrød hud. Omend flere protestantiske samfund har virket der i mange aar, saa har de til denne tid ikke faat nogen indgang iblandt de indfødte. Presterne er imod disse protestanter og til sine tider er vel hadet stort og kjærligheden til næsten ganske liden.

Overalt finder man modstand imod Amerikanerne; thi disse eier sølvminer, jernbaner, meget af sporveiene og mangt andet. Den indfødte maa arbejde for liden løn, og han føler at denne skarpe „Gringo“ faar baade lønnen og alle indtægter. Mangen ung amerikaner har faat sin bane om natten, ved en eller anden indfødte som har mistet sin stilling eller er kommet i uklarhed med de amerikanske eiere. Det er ikke altid sikkert for livet derne, naar man har at gjøre med disse lave, usle arbejdere. Gaar noget galt tyer de ikke til loben med det, men al tvist skal prøves ved doll eller pistol om natten.

Det vil ta lang tid før Mexiko blir en nation, jaadan som vi kjender. Man vil i mange aar ha revolution, og intet parti er sterkt nok til at holde modpartiet i tømme. Diaz var den stærkeste mand landet hadde, og det var en mørk dag for Mexiko da han seilede ud paa havet, som en fange udjaget af sit eget folk, for hvem han hadde ofret sit liv og sin formue. Saa mænd kunde ha virket for sit land som Diaz gjorde i alle disse aar; og historien vil kanske med tiden gi ham kredit for alt han gjorde for sit folk.

Man kan reise fra sted til andet i dette tryllesland og altid finde noget som er nyt og interessant. Snart ser man det lavt liggende land, hvor al frugt vokser og hvor der er tilstrækkelig regn, kommer man saa op i fjelddale, saa finder man lidet af flog, høie bergtoppe, store byer, og det deiligste klimaat i verden. Overalt finder man folk, nogle boende i store paladser, men største parten i smaa abode hus uden gulv og uden vinduer. Svorledes de saar nok at leve af er mange tider et under.

Med tiden vil Mexiko og de Forenede Stater ha mere tilfælles end nu. Amerika burde ha største parten af udenlands-handelen med Mexiko, men saa er ikke tilfældet. Tyskland og Frankrige har nu kanske størstedelen af den og har direkte skibslinjer, som fører passagerer og gods til og fra Mexiko. Franskmænd har de større handelssteder i landet, tyskerne bruggerier og hoteller. Stalien og Spanien har ogsaa megen handel paa Mexiko. Amerika vil med tiden saa øinene op for hvad det har mistet i denne handel, og Panamakanalens aabning vil nok bringe Amerika mer trafik paa Mexiko end nu er tilfældet.

Det mexikanske folk er lig andre. De vil hævde deres ret, og glemmer aldrig den som har bedraget dem. Saaledes bedrager mexikaneren kanske alle amerikanere han kan, bare fordi en eller anden gang en Amerikaner i handel tog alt Mexikaneren hadde. I almindelighed er den spanske Mexikaner en bra person, som vil leve men ogsaa lade andre leve. Han er gjerne lærd, høflig, tjenstvillig. Men saa vil han ogsaa ha en tjeneste gjort sig selv.

B. L. Bief.

KANTATE TIL NORGES HUNDREAAARSFEST, 17de MAI 1914.

Forfattet af Wilhelm Pettersen.

Antaget af Sangernes Norgeskor i 1914.

Norge.

Første halv kor:

Steg vort Norge i tidens gry
op af de dybe vande.
Høit det hævet sit fjeld mod sky;
men i dalen fandt folket ly
og ved fjordens strande.

Andet halv kor:

Steg du, Norge, i seklets gry
op af historiens vande.
Høit du heiste dit flag i sky.
Under det fandt din frihed ly
folket slog ring om landet.

Fuldt kor:

Nu har Norge i hundre aar
vokset i dag og sol,
værget freden og friheds kaar.
Vidt om jorden dets navn nu gaar.
Reist er dets kongestol.

Norge beskrives.

Mindre kor:

Blomstrende bakkehald,
kjølende kildevæld,
vaarsolens guld over sneklædte tinder,
drønnende fossedur,
lokkende sæterlur,
modige mænd og hugdjærve kvinder,
troskab og seighed i daghaard strid,,
saadan var Norge fra Arilds tid!

Hilsen fra Vesterheimen.

Kor: (1).

"Hjem, hjem!"

Saa lyd det fra tusen.

"Hjem, hjem!"

Hør bølgernes brusen!

Nordlyset hilser fra far og mor!

Minderne stiger af Norges jord!"

"Hjem, hjem!"

Saa sang det i skogen.

"Hjem, hjem!"

Saa sang det bag plogen.

Hjerterne jubled: "Vort land er frit,
landet der nord, som er dit og mit!"

Solo: (2).

Norge, vort land, du er fagrest paa jorden,
prydet med vaarlivets herlige dragt!

Slig som du lyser i solglans i Norden,

drager du hjem os med mindernes magt.

Kan vel dit fjeld, dine fjorde vi glemme,

granernes susen og fuglenes sang.

Aa, hvor det dufter af vaarliv derhjemme,

Norge, du fagre, vort fædreland!

*Bøn for Norge.**Barytonsolo (med svagt orkesterakkompagnement).*

Gud, du land og folk bevare!

Vær i naade nær i fare!

Lad dit ansigt paa det skinne,

saa det længer frem kan vinde!

hundrefold sign værk og virke

for vort folk i hjem og kirke!

Løft dit aasyn paa dets veie,

Gud, at det din fred maa eie!

*Slutningsstrofe:**Fuldt kor (med orkester finale).*

Hil dig, vort land! Vort fædreland!

Liste over bygdelagene,

med først hvert lags formand, dernæst dets sekretær:

Valdris Samband, A. A. Weblen, 3109 Dakland Ave., Minneap-
olis, Minn.; A. M. Sundheim, Minneapolis, Minn.Telelaget, A. A. Trovaten, Fargo N. Dak.; E. B. Salverson,
Fargo, N. Dak.Gallinglaget, Dr. Olaf Th. Sherring, Fergus Falls, Minn.;
Prof. J. P. Hertzgaard, Kindred, N. Dak.Nimedølslaget, G. H. Strøm, Hillsboro, N. Dak.; O. D. Enes-
tedt, Sacred Heart, Minn.Gudbrandsdalslaget, Rev. L. P. Thorkveen, St. James, Minn.;
Ivar Olstad, 1302 Washington Ave. So., Minneapolis, Minn.Trønderlaget, konsul G. Bendek, Grand Forks, N. Dak.; Prof.
J. Dorrum, Fergus Falls, Minn.Nordlandslaget Rev. J. A. Johansen, Spicer, Minn.; Julius
Bauman, Carlton, Minn.Sognalaget, Rev. J. A. Urnes, Osage, Iowa; Prof. E. P. Ron-
nei, 1407 W. 5 St., Sioux City, Iowa.Selbulaget, A. D. Serum, Halstad, Minn.; O. S. Uglem, Prince-
ton, Minn.Vosjelaget, Rev. A. Zfftedal, Northfield, Minn.; L. L. Torgerson,
Aiefter, Minn.Satesdalslaget, Bj. Bjørnaraa, Starbuck, Minn.; G. Grundesen,
Twin Valley, Minn.Nordfjordlaget, Rev. N. J. Meland, Lodi, Wis.; Rev. N. An-
derson, La Crosse, Wis.Landingslaget, G. A. M. Steen, Northfield, Wis.; C. G. Beck,
Lafe Preston, S. Dak.Totningslaget, John C. Gran, Spring Grove, Minn.; M. P.
Thune, 2247 Fillmore St. N. E., Minneapolis, Minn.Østerdølslaget, N. T. Moen, Fergus Falls, Minn.; Ole Hoi-
berg, Kathryn, N. Dak.Søndmørslaget, Dr. G. Hjelde, Abercrombie, N. Dak.; Rev. T.
Nørstad, Dwight, N. Dak.Mjøsenlaget, Th. Gundersen, Beloit, Iowa; O. M. Onjum,
Highwood, Ill.Hadelangslaget, T. A. Walby, Hudson, Wis.; Per Jacobson,
Hudson, Wis.Solunglaget, Amund Øitmo, Grand Forks, N. Dak.; C. M.
Berg, McIntosh, Minn.Sigdalslaget, G. T. Brattellien, Rothsay, Minn.; G. T. Hagen,
Crookston, Minn.Wisconsin Telelag, Rev. E. E. Urberg, Blair, Wis.; John Hel-
land. (Afdeling af Telelaget.)

Iowa Telelag, Rev. A. J. Torgerson, Lake Mills, Iowa; E. G. Tweed, Lake Mills, Iowa. (Afdeling af Telelaget.)

Linjølagnet, Galvor Odegaard, Oldham, S. Dak.; Lars Stenjon, Oldham, S. Dak.

Lars Stenjon, Oldham, S. Dak.

Sundals-Lffendalslaget, E. G. Gladwed, Lake City, Minn.; O. J. Graven, Townner, N. Dak.

Gardangerlaget, S. E. Sveit, Albert Lea, Minn.; S. A. Jordahl, Siouy Falls, S. Dak.

Stavangerlaget, Rev. E. J. Eastvold, Jewell, Iowa; Berthel L. Bellejon, Jewell, Iowa.

Spndhordlandslaget, Rev. L. O. Thorjon, Eagle Grove, Iowa; Oscar Nitrem, Jewell, Iowa.

Binger, Odalen og Eidstogen Samlag, J. E. Jacobson, Dazeh, N. Dak.; Christian Chr. Lund, Neenah, Wis.

Jordalag (Horder og Bergensere), N. S. Hoffstad, Augsburg Sem., Minneapolis, Minn.; Roy Eide, 2414 4th St. N., Minneapolis, Minn.

Minneapolis Telelag, Hans Erickson; I. O. Dahl (Afdeling af Telelaget.)

Spndfjordlaget, Rev. J. Nedal, Gendrum, Minn.; Prof. J. L. Nydahl, Minneapolis, Minn.

Tvillingbyernes Stavangerlag, B. A. Clepp; Alfred Aldem.

Tillytte bygdelagsstevner:

Totningslaget i Minneapolis 5te September.

Valdris Samband i Minneapolis, 7de og 8de September.

Gudbrandsdalslaget i Minneapolis 7de og 8de September.

Gardangerlaget i Ellsworth, Iowa, 11te og 12te September.

Abonner paa Samband.

Klip ud nedenstaaende blanket, fyld den ud med dit fulde navn og adresse og send den, med en dollar til

Samband, 322 Cedar Ave.,

Minneapolis, Minn.

Til Samband Publishing Association,

322 Cedar Ave., Minneapolis, Minn.

For vedlagt en dollar send Samband et aar til:

(Navn:)

(P. O.):

(Husnummer i by:) (Stat)

DEN KATOLSKE FARE.

Bogen om Gustav Adolf og Trediveaarskrigen og den katolske Fare i Amerika, af A. Fryxell, Dr. H. G. Stub o. a., indb. \$1.00, heftet 75 cents, portofrit, faaes ved at skrive til udgiveren, Rev. E. Jensen, 2516 14th Ave. S., Minneapolis, Minn. — Paa det kraftigste anbefalet af U. S. Senator Knute Nelson og kirkebladene.

Norwegian-American.

Et norsk-amerikansk nyhedsblad i det engelske sprog, tilegnet den opvoksende slekt.

Bladet indeholder nyheter af særinteresse for de norske i Amerika. Dets opgave er at vedligeholde blandt Norges udvandrede sønner og døtre og deres børn en interesse for det store og gode i deres forfædres kultur.

Statistiske undersøkelser i Minneapolis viser at de skandinaviske folk taper sig bort i det amerikanske folk hurtigere end nogen anden indvandrende nation.

Medens denne folkeblending gaar for sig, skal vi tillade al interesse for fædrelandet at utdø? Eller skal vi, som normannerne i Frankrige, sætte vort stempel paa dette lands historie?

Senator Swanson, av Virginia, som er af svensk afstamning, har endnu en varm forkjærlighet for det svenske folk, endskjønt hans forældre kom til dette land for omtrent 300 aar tilbage.

Skal vore børns hjerter slaa varmt for vort gamle fædreland i de kommende tider, saa maa vi ikke lade deres interesse utdø med deres kjendskap til det norske sprog. Ved at vedligeholde vore børns interesse i det norske folk kan vi ogsaa haape at vedligeholde deres kjendskap til det norske sprog.

Det er ad denne vei at "Norwegian-American" arbeider. Der er en mængde unge folk som nu læser bladet med største interesse. Dine børn vil gjøre det samme. Prøv og se! Skriv efter frit prøvenummer.

Dept. C.

Mohn Printing Co., Northfield, Minn.

Valdris Samband.

Embedsmænd og styre:

A A VEBLEN, President, 3109 Oakland Ave., Minneapolis, Minn.

BENDIX HOLDAHL, Vice President, Roseau, Minn.

A. M. SUNDHEIM, Secretary, 3205 Park Avenue, Minneapolis, Minn.

O. A. HAIN, Minneapolis, Minn.

HARALD THORSON, Elbow Lake, Minn.

OLE ROOD, Minneapolis, Minn.

Lutheran Publishing House

NORTHWESTERN BRANCH

719 Hennepin Ave. MINNEAPOLIS, MINNESOTA.

Vi har paa lager komplet udvalg af bibler, salmebøger og god literatur baade i det engelske og det norske sprog. Skriv efter katalog, der tilsendes frit. Skriv til vort Decorah, Iowa hus for pris paa indbinding af bøger, tidsskrifter, osv.

Hvem er Hvem?

Haandbog over Samtidige Norske Mænd og Kvinder.

Tar sigte paa at være en let haandbog over kjente Norske Samtidige Mænd og Kvinder. 261 sider, pent og godt bind. Sendes portofrit hvorsomhelst for.....\$1.45

Aschehous Lomme Atlas over Norge.

Karter, beskrivelser og idetheletaget en noksaa fuldstændig atlas. Af interesse for alle som er interesserede i Norge og ikke har en saadan. Indbunden, portofrit til hvilken som helst adresse.....\$1.00

SEND ORDRE TIL

The Free Church Book Concern

322 Cedar Ave., Minneapolis, Minn.

Stort Assortement i Malerverar

Pratt & Lambert's .....Fernisser
Lowe Brothers' .....Maling
Adams' .....Koster
Malerers .....Udstyr

EN GROS OG DETAIL.

Twin City Paint Company

111-113 So. Sixth St. = Minneapolis